

ческое нормирование, множество отраслевых профессиональных планов счетов, полная автономия налоговой системы с созданием параллельного налогового учета и движение капитала через фондовую систему. В свою очередь, южноамериканская модель бухгалтерского учета в большей степени ориентируется на запросы государственных органов, которые используют полученную бухгалтерскую информацию для ведения налогово-бюджетной политики. В основу бухгалтерского учета положен общепринятый межнациональный план счетов. Он обеспечивает прозрачность годовой отчетности компаний и позволяет сопоставить данные бухгалтерского учета с международными стандартами финансовой отчетности [1].

В то же время приведенные классификации довольно условны, поскольку даже в пределах одной учетной модели могут быть различия относительно ведения учета в отдельных странах, которые работают по принципам этой модели. Кроме этого учетные модели теряют свои характеристики в связи с эволюционным развитием международной системы бухгалтерского учета и признанием многими странами мира международных стандартов финансовой отчетности.

Список использованных источников: 1. Жарикова Л. А., Наумова Н. В. Бухгалтерский учёт в зарубежных странах: учебное пособие. Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2008. 160 с. 2. О бухгалтерском учете и отчетности: Закон Республики Беларусь от 12.06.2013 г. № 57-3 (в ред. от 17.07.2017 № 52-3). URL: <http://pravo.by/document/?guid=3871&p0=H11300057>. 3. Палий В. Ф. Международные стандарты учета и финансовой отчетности: учебник. 6-е изд., испр. и доп. Москва: ИН-ФРА-М, 2015. 506 с. 4. Панков Д. А. Бухгалтерский учет и анализ в зарубежных странах: учебное пособие. Минск: Новое знание, 2002. 238 с.

УДК 657

О. М. Філон, магістр

Науковий керівник: **В. В. Гливенко**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ: ПОНЯТТЯ ЯК КАТЕГОРІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

***Ключові слова:** виплати працівникам, облік, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, компенсаційні виплати, поточні виплати, довгострокові виплати.*

Виплати працівникам займають вагому складову у витратах підприємства, тому питання їх обліку залишаються завжди актуальними для кожного підприємства. Вказані питання також постійно ускладнюються доволі частими змінами законодавства у сфері обліку й оподаткування.

Вагомий внесок у вивчення проблем облікового забезпечення виплат працівникам здійснили науковці Ф. Бутинець, С. Голов, В. Лень, В. Сопко, О. Савицька, В. Пархоменко та інші. На сучасному етапі, після прийняття Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» (далі П(С)БО 26), важливі сторони обліку виплат працівникам потребують проведення додаткових досліджень та розробок у напрямі їх удосконалення. Вивченням вказаних питань присвячені праці таких науковців, як А. Шевченко [1], В. Лень [2], Н. Овсяк [3], О. Ярмолук [4], Л. Очеретько [5], Н. Оляднічук [6] та інших.

Нині облік та відображення у фінансовій звітності виплат працівникам регулюються як українськими, так і міжнародними стандартами обліку. В українській нормативній базі це П(С)БО 26 «Виплати працівникам» [7], крім виплат фінансовими інструментами та пов'язаним особам, які регулюються П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [8] та П(С)БО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» [9] відповідно. Серед міжнародних стандартів бухгалтерського обліку це МСБО 19 «Виплати працівникам» [10], крім компенсаційних виплат, інструментами власного капіталу, які регулюються окремим стандартом – МСФЗ 2 «Платіж на основі акцій» [11].

Вітчизняними вченими досить детально здійснено порівняння МСБО 19 та П(С)БО 26, наведено як їх подібності, так і принципові відмінності, розглянуто облікові аспекти. Проблеми, що розглядаються в наукових працях, свідчать про те, що на сьогодні існує необхідність удосконалення ПСБО 26, а також методики обліку виплат працівникам. Проте біль-

шість авторів не дає власного узагальненого визначення категорії «виплати працівникам», або ж воно подібне до МСБО 19.

МСБО 19 дає таке визначення: «Виплати працівникам – це всі форми компенсації, що їх надає суб'єкт господарювання в обмін на послуги, надані працівниками» [10]. Також треба зауважити, що МСБО 19 зазначає, що виплати працівникам можуть бути надані як безпосередньо самим працівникам, так і їхнім дружинам (чоловікам), дітям, іншим утриманцям та іншим особам.

П(С)БО 26 вказує, що «виплати працівникам включають поточні виплати, виплати при звільненні, виплати по закінченні трудової діяльності, виплати інструментами власного капіталу підприємства, інші довгострокові виплати» [7]. Тобто П(С)БО 26 узагальненого визначення не наводить, а зосереджується на складових виплат працівникам і дає визначення кожної такої складової. Про виплати третім особам у національному стандарті взагалі не згадується.

У працях науковців трапляються такі визначення виплат працівникам. Так, О. Ярмолюк підсумовує, що «вивчення нормативних актів та наукової літератури дозволило ідентифікувати виплати працівникам як компенсаційні платежі за надані послуги працівниками, що акумулюються у складі довгострокових і поточних зобов'язань та забезпечень підприємства» [4]. І. В. Орлов у своєму дослідженні щодо дисертаційних робіт розуміє виплати працівникам як сукупність оплати праці й доходів працівників [12].

Найбільш змістовним є визначення В. С. Леня та М. П. Штупун: «виплати працівникам – це всі форми поточної та майбутньої компенсації та додаткових благ, що їх надає суб'єкт господарювання самостійно або через третю особу працівнику та членам його сім'ї згідно з законодавством та внутрішньою практикою в обмін на майбутні, поточні та минулі послуги та у зв'язку з фактом поточних та минулих трудових відносин» [2]. Зазначене визначення повною мірою враховує всі характерні ознаки виплат працівникам.

Отже, нині потребують подальшого дослідження питання гармонізації П(С)БО 26 з міжнародними стандартами та дослідження сутності категорії «виплати працівникам», що у свою чергу сприятиме усуненню певних теоретичних, методичних та практичних проблем щодо визнання, оцінки та обліку виплат працівникам.

Список використаних джерел: 1. Шевченко А. Облік виплат працівникам за міжнародними та національними стандартами бухгалтерського обліку. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки.* 2013. Вип. 35(2). С. 52–58. URL: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Znpchdtu_2013_35\(2\)_11.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Znpchdtu_2013_35(2)_11.pdf). 2. Леня В. С., Штупун М. П. *Виплати працівникам: поняття, структура та облік. Проблеми і перспективи економіки та управління.* 2015. № 2. С. 266–274. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&. 3. Овсюк Н. В., Радченко О. Ю. Виплати працівникам за ПСБО 26 та МСФЗ (IAS) 19: порівняльний аспект. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу.* 2012. Вип. 3 (24). С. 360–368. 4. Ярмолюк О. Ф. Удосконалення облікового забезпечення управління виплатами працівникам підприємства. *Ефективна економіка.* 2014. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2947>. 5. Очеретько Л. М. Проблеми обліку та оподаткування розрахунків за виплатами працівникам і шляхи їх вирішення. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2018/67.pdf. 6. Оляднічук Н. В. Бухгалтерський облік розрахунків за виплатами працівникам та його удосконалення. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва.* 2014. Вип. 84. С. 149–155. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/zhpumus_2014_84_24.pdf. 7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. № 601. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>. 8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>. 9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 18.06.2001 р. № 303. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01>. 10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_011. 11. Міжнародний стандарт фінансової звітності 2 «Платіж на основі акцій». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_011. 12. Орлов І. В. Проблемні питання обліку виплат працівникам: аналіз дисертаційних робіт. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки.* 2010. Вип. 18 (1). С. 141–146. URL: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Npkntu_e_2010_18\(1\)_24.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Npkntu_e_2010_18(1)_24.pdf).